

Kázeň z evanjelických Služieb Božích v Bratislave (Lamač/NK), 21. 4. 2024, **10.00/18.00**, 3. nedeľa po Veľkej noci, ES: **366, 602, 224**, Žalm 66, 1 - 9, A 86

Matúš 28, 1 - 8: „¹ Po sobote, na úsvite v prvý deň po sobote, prišla Mária Magdaléna a iná Mária pozrieť hrob. ² A hľa, nastalo veľké zemetrasenie, lebo anjel Pánov zostúpil z neba, prišiel, odvalil kameň a sadol si naň. ³ Jeho zjav bol ako blesk, jeho rúcho biele ako sneh. ⁴ A strachom pred ním chveli sa strážcovia a zostali ako mŕtvi. ⁵ Anjel povedal ženám: Vy sa nebojte, lebo viem, že hľadáte Ježiša, toho ukrižovaného! ⁶ Niet Ho tu, lebo vstal, ako povedal; podte, vidte miesto, kde ležal. ⁷ A chodte rýchlo; povedzte Jeho učeníkom, že **vstal z mŕtvych**, a hľa, predchádza vás do Galiley, tam Ho uvidíte. Ajhľa, povedal som vám. ⁸ A odišli rýchlo od hrobu, so strachom i s **veľkou radosťou** bežali to zvestovať Jeho učeníkom.“

Milí bratia, milé sestry!

Podľa Zákonníka práce **je možné v dňoch pracovného pokoja nariadiť prácu len výnimočne.** Má ísť o nevyhnutné činnosti, ktoré sa nemôžu vykonať v pracovných dňoch, napr. naliehavé opravy pri odstraňovaní havarijných situácií, práce na odvrátenie nebezpečenstva ohrozujúceho život, zdravie či pri mimoriadnych udalostiach, práce nevyhnutné so zreteľom na uspokojovanie životných, zdravotných a

kultúrnych potrieb, práce v nepretržitých prevádzkach a pod.

Diskusie sa vedú najmä o predaji počas nedeľ a sviatkov. Podnikatelia sú z ekonomických dôvodov ZA, odboroví predáci - ktorí neraz s cirkvou nemajú mnoho spoločného - sú PROTI. Argumentujú potrebou voľného času pre spoločný život členov rodiny či potrebou odpočinku vôbec.

Jeden môj kolega chcel v nedeľu popoludní trochu pracovať v záhrade. Jeho manželka však bola rázne proti: „**Nemôžeš predsa v nedeľu pracovať a k tomu ešte v záhrade, o to viac, že si farár!**“ On namietal, že predsa v nedeľu vždy pracuje - koná Služby Božie a návštevy. Jeho žena trvala na tom, že to je iné a že v nedeľu sa nekoná ťažká či hrubá robota, ktorú je možné spraviť cez týždeň. Kolega sa na vec opýtal starších skúsených farárov a tí mu povedali, že teologicky nie je na popoludňajšej práci farára v záhrade nič zlé, no neodporúčajú mu to, aby nepohoršil ľudí slabších vo viere.

Ako to je? **Je v nedeľu posvätnjšie pozeráť televíziu, športovať, robiť ručné práce ako pracovať v záhrade?** Má na to Biblia odpoveď? - Počuli sme z nej, že „na úsvite v prvý deň po sobote, prišla Mária Magdaléna a iná Mária pozrieť (Ježišov) hrob.“ Sobota bola 7. dňom v týždni a pre Židov sviatkom, v ktorom sa

nesmelo ťažko pracovať. Židia dosiaľ svätia sobotu.

Pán Ježiš bol vzkriesený v prvý deň po sobote - v nedeľu. Ženám, ktoré našli Jeho hrob prázdny anjel povedal, že ukrižovaný Ježiš vstal. Ženy odišli rýchlo od hrobu, so strachom i s veľkou radosťou bežali to zvestovať Jeho učeníkom (por. Mt 28, 5 - 8). **V NZ máme niekoľko zmienok** (Sk 20, 7; 1K 16, 2 - 3; Zjav 1, 10), **že kresťania začali každý týždeň sláviť nedeľu ako pripomienku Ježišovho vzkriesenia.**

Nedeľa nebola dňom odpočinku. Otroci, ktorí sa stali kresťanmi, pracovali v nedeľu do neskorých večerných hodín. Až potom sa mohli zúčastniť Služieb Božích. Voľno mali v sobotu alebo v pohanské sviatky, podľa toho, aké náboženstvo praktizovali ich páni. Niektorí kresťania židovského pôvodu naďalej dodržiavali predpisy svojich predkov o sobote, hoci ich neurobili záväznými pre všetkých kresťanov. Už apoštol Pavol pred tým varoval: „*Nech vás teda nikto neposudzuje ani pre jedenie a pitie, ani pre sviatky, novomesiace alebo pre soboty*“ (Kol 2, 16). **Pán Boh nám nepredpisuje konkrétny deň, ani ako deň odpočinku, ani ako deň na počúvanie Božieho slova. Ak je pre nás Pánovo slovo dôležité, budeme sa ním**

zaoberať každý deň. Martin Luther o 3. prikázaní „**Pamätaj, že máš sviatočný deň svätiť**“, vo Veľkom katechizme napísal: „**Toto prikázanie podľa vonkajšieho odpočívania je dané iba Židom**, aby zanechali telesnú prácu a odpočívali, aby si aj ľudia aj dobytok načerpali nových síl a ustavičnou prácou neoslabli. Toto však neskôr veľmi zúžili a hrubo zneužívali, takže sa aj pri Kristovi pohoršovali a nemohli zniesť takú prácu, ktorú oni sami v ten deň konali (por. L 6, 6 - 11 a 14, 1 - 6), ako čítame v evanjeliu; akoby zachovávaním prikázania bolo, keď sa nekoná nijaká vonkajšia práca. Ale toto nebolo jeho zmyslom. **Jeho zmyslom bolo, aby sa sviatočný a nedeľný deň svätil...** Preto sa toto prikázanie nevzťahuje na nás kresťanov v tomto vonkajšom zmysle.“

Kresťania prijali ako najzásadnejšiu udalosť dejín sveta to, že Pán Ježiš Kristus vstal z mŕtvych v nedeľu. Veľkonočná radosť z prvej veľkonočnej nedele zaznela tak silno, že pre veriacich v Krista sa svet od tejto nedele stal iným svetom. Začali svätiť nedeľu. Nedeľa sa stala všeobecne uznávaným dňom, v ktorý si vyhradili viac času na počúvanie Božieho slova, na oslavu a uctievanie svojho Pána na Službách Božích. V priebehu storočí - od r. 321 - sa nedeľa

stala aj dňom pracovného pokoja, teda bola chránená i zákonom. Každý mal mať možnosť ísť v nedeľu na Služby Božie. Pre väčšinu ľudí sa deň ich pracovného odpočinku zhodoval so slávením nedele.

Slávenie nedele nie je Božím prikázáním, ale dobrým a všeobecne prijatým kresťanským zvykom. Ešte raz Veľký katechizmus: „Aby sme sa mohli zísť počúvať slovo Božie a uvažovať o ňom, ako aj oslavovať Boha, zaspievať si a pomodliť sa – toto však, ... nie je viazané na určitý čas ako u Židov.“ Ak by sme chceli, mohli by sme mať Služby Božie v utorok, štvrtok, alebo každý deň. (Ostatne na Legionárskej ich máme aj v utorok a vo štvrtok Biblickú hodinu.) Luther hovorí: „Keďže oddávna bola určená na to nedeľa, ostávame pri nej, aby bol jednotný poriadok.“

Keď ide o telesný odpočinok, Pán Boh prikázal iba to, aby ľudia šesť dní pracovali a potom jeden deň odpočívali. Ale či už je to nedeľa – ako v prípade väčšiny ľudí – alebo iný deň, to Boh nepredpisuje, všetci máme slobodu. **Ako kresťan teda môžeš pracovať aj v nedeľu - no za predpokladu, že nezanedbávaš Služby Božie a Božie slovo a že si nájdeš čas aj na pokoj a ticho.**

Nedeľu teda nevnímajme ako kazajku, ktorou sme zovretí, ale ako úžasný dar! Je

nám daný 1 deň v týždni, aby sme sa radovali pod životodarnými slovami nášho vzkrieseného Pána. Takmer nikto z nás nemusí prosiť svojho zamestnávateľa, aby nám dovolil ísť v nedeľu či vo sviatok na Služby Božie; je to dokonca chránené zákonom. **Každá nedeľa je nám daná, aby sme počúvali Božie slovo.** Tú nádhernú a radostnú zvesť z prvého dňa Veľkej noci; zvesť, ktorú ženy počuli od anjela a potom ju s radosťou zvestovali učeníkom: **Náš Pán vstal z mŕtvych! Je živý a my s Ním môžeme žiť naveky!** Keby sme si to dokázali uvedomiť, potom by sme nemuseli pripomínať: „Pamätaj, že máš sviatočný deň svätiť.“

Čo znamená svätiť? – „Pokladať ho za svätý“ (oddelený pre Boha)..., **„sväte hovoriť, konať a žiť.“**

V čom záleží toto svätenie? Veľký katechizmus odpovedá: „Nie v tom, že sa sedí za pecou a nepracuje alebo ... že si oblečieme svoje najlepšie šaty, ale **v tom..., že sa zaoberáme Božím slovom a cvičíme sa v ňom. ... Vezd, že nejde len o počúvanie slova Božieho, ale že sa ho máš naučiť a zachovávať.** ... Budeš vydávať počet z toho, ako si počúval Jeho slovo, ako si sa mu naučil a si ho vážil.“ Luther prísne píše proti namyslencom, ktorí si po jednej dvoch kázňach myslia, že už sú tak nasýtení a preplnení

slovom Božím, že ho už teraz dobre poznajú a nepotrebujú viac. Uvádza: „Ved' práve toto je **hriech, ktorý sa ... nazýva lenivosť a presýtenosť.** Je to nebezpečná a škodlivá nákaza, ktorou diabol ošialil a oklamal mnohé srdcia, aby nás premohol a znova nebadane zbavil Božieho slova.“

Ak chceme svätiť sviatok, nemusíme sa úzkostlivo pýtať ako Židia: Čo dnes smieme robiť a čo nie? Ak chceme svätiť sviatok a správne využiť dar nedele ako pripomienky veľkonočnej radosti, otázka bude znieť: Ako môžem nedeľu správne využiť? - Na Božie slovo, na spoločenstvo s ďalšími kresťanmi, na radosť, oslavu Boha a modlitbu. **Nedeľný odpočinok nemá byť prázdny odpočinkom, ale odpočinkom naplneným Božím slovom!**

Je rozdiel medzi svätením Pánovho dňa a víkendom chápaným len ako odpočinkom či únikom z každodennej všednosti. Istý autor (Francesco Bambrilla) výstižne hovorí, že **„dnešný človek vymyslel voľný čas, ale zdá sa, že zabudol, čo je to sviatok.“** Nedeľa je všeobecne vnímaná len ako „voľný deň“.

Mnohí premrhávajú nedeľu - túto vzácnu nám darovanú príležitosť. **Nedeľa je pozvaním na Služby Božie, na stretnutie sa s Kristom, počutie radostnej zvesti a pripojenie sa k veľkonočnej radosti v zhromaždení Božieho ľudu. Nedeľa prežívaná ako sviatok vytvára**

blízkosť s druhými. No keď sa žije len ako voľný čas, človek sa oddeľuje od druhých, aby si oddýchol od každodennej námahy.

Sviatočný čas dáva zmysel aj času práce. Pre spoločnosť založenú na výkone sa sviatočný čas zdá neproduktívny. Vypĺňa sa teda novým zhomom za „konzumom odpočinku“. Výstižne poznamenáva Marián Gavenda, keď hovorí: „Neurotický zhom, ktorý vypĺňa voľné dni, je v konečnom dôsledku veľkou nostalgiou po sviatočnom.“

V liste Židom 10, 24 - 25 čítame: *„Venujme pozornosť jeden druhému, aby sme sa povzbudzovali k láske a dobrým skutkom. Neopúšťajme naše zhromaždenie, ako to majú niektorí vo zvyku, ale sa povzbudzujme, a to tým väčšmi, čím väčšmi vidíte, že sa blíži Kristov deň.“* (Slovenský ekumenický preklad)

Ježišovi nasledovníci sa v prvú veľkonočnú nedeľu vydali uctiť si mŕtveho Ježiša. Bol im dopriaty deň radosti, naplnený posolstvom: Ježiš žije! **My smieme prichádzať uctiť živého Ježiša, stretnúť sa s Ním na Službách Božích v Jeho slove. Nedeľa je časom** na rozhovor o Božích veciach v rodinách, na čítanie biblických príbehov s deťmi, **na spojenie sa s Kristom, prijatie Jeho lásky, na**

to aby sme nezostali oddelení od druhých.
Nepýtajme sa: Čo v sviatočný deň sme si máme robiť a čo nie?, ale **prijímajme nedeľu ako darovaný čas, v ktorom sme si máme zažívať radosť z Božej prítomnosti, ako chvíle dávajúce nášmu životu nádej, zmysel i poslanie.** Amen.

S použitím myšlienok autorov: *Matthias Krieser, Marián Gavenda (Kríza svätenia nedele (rozhovor Júlie Kubicovej s Mariánom Gavendom, in: Postoj, 11. 1. 2022), Ester Čašková (NKD 2024):* **Martin Šefranko, evanjelický a. v. farár**